

Door Kinderen.

OOST EN WEST.

I.

OP DE IJGRACHT.

Den 1den April van het jaar 1686 stond op de IJgracht — thans Prins Hendrikdijk — dicht bij het West-Indische huis te Amsterdam een man in schipperskleeren, en liet zijn oogen gaan over de breede watervlakte die voor hem lag.

Het IJ bood een schoon gezicht. Op het gladde, heldere water, bewogen zich honderden vaartuigen: boeijs, jachten, visscherschuiten, bootjes, beurtschepen en ook enkele logge Oostindjevervaarders. Twee oorlogsschepen lagen vast aan de in het water geheide palen of dukdalen, dicht bij het huis, waar toen tien jaar geleden, admiraal de Ruyter nog woonde, wiens borstbeeld er ook thans nog in den gevel staat.

De schipper, of althans hij die zoo gekleed was, tuurde geruimen tijd in de richting van Pampus, de ondiepte, die het IJ scheidt van de Zuiderzee. Eindelijk, juist toen de klok der Oudekerk drie uur had geslagen, klom een kanonschot, en een oogenblik later trad de man vooruit. Hij had „De IJstroom,” het schip dat hij verwachtte, ontdekt.

Langzaam kwam het zwaar geladen koopvaarderschip nader. 't Was een tweemaster, die zijn naam ter eer, het zinnebeeld vertoonde van het IJ, een reus die op een groot zeedier gezeten, op de wateren dreef. Zeer kunstrijk prijkte deze voorstelling in hout aan den achtersteven. Vroolijk woele de Hollandsche vlag in top, terwijl het vaartuig stads behouden in de haven, de stad begroette, die toen terecht nog de „koopmarkt van Europa” heeten kon.

Zoodra het schip gemeerd lag, begaf de man zich van den wal in een bootje en roeide er heen. Een half uur later zag men hetzelfde bootje terugkeeren, doch thans met een zestal personen bemand, waaronder drie dames waren. Aan den steiger gekomen, werden ze met eenige moeite tegen den hoogen kant opgehouden, en weldra stonden allen, de schipper en de vijf die hij had afgehaald, op de IJgracht en sloegen den weg rechts in naar de binnenstad.

De oudste van het vijftal was een man van tusschen de veertig en vijftig jaar. Hij had een zeer deftig en krijgshaftig voorkomen en droeg een kniel en puntbaar, naar de mode der dagen. Een groote flapdoek beschutte hem tegen de felle stralen der zomerzon. Zijn reismantel had hij wegens de warme omgangingen, zoodat zijn kleeding, fraaie kleeding daaronder zichtbaar werd, evenals het gevest van zijn degen.

De dame die hij aan den arm leidde, was zijn echtgenote. 't Was een vrouw van hooge gestalte en schoone gelaatstreken. Terzij gingen haar twee dochters. Naast de vader liep een jonkman, naar gissing een jaar of zestien oud, die sprekend op zijn moeder geleek. Allen waren gekleed als leden van hoogen stand.

„Waar gaan we het eerst heen, vriend?” vroeg de oudste der twee mannen, die zoo pas het schip hadden verlaten, in het Fransch aan hun geleider.

„Naar een herberg, mijnheer de graaf,” was het antwoord, dat in dezelfde taal werd gegeven, „'t is niet ver.”

Druk pratend en opletend alles in oogen-schouw nemend, zette het gezelschap zijn weg voort, door de Bantammerstraat, dus genoemd naar het land, waar toen anderhalve eeuw geleden, de Nederlanders voor het eerst in de Oost voet aan wal hadden gezet. Weldra waren ze in de Warmoesstraat, en stonden nu links om slaauwde, voor de herberg: „De Republiek Venetien”, een braaf logement, gelijk men in die dagen 't noemde.

Op een bovenkamer van de herberg gekomen, ontboden allen zich van hun reisplekken en zett'en zich toen aan den maaltijd, die blijkbaar voor hen in gereedheid was gebracht. Ook de schipper nam bij hem plaats, na zich echter eerst van zijn bovenkleeren ontdaan te hebben.

Thans zag hij er gansch anders uit, en wel als een jonkman van goeden huize, die gerust met een grafelijk gezin kon aanzitten.

Voor men zich echter tot eten zette, sprak de graaf, terwijl hij even opstond:

„Laat ons eerst den Heere God dank zeggen. Hij is het waardig dat wij Hem loven, die ons heeft bevrijd.”

In een kort, krachtig gebed zond de man en vader thans hun aller dank op tot den Wachter Israels, die slaapt noch sluimert, en die man, vrouw en kinderen uit gevaar had gered, hen veilig over de wateren had gebracht, en hen thans in dit goede land de vrijheid had verzekerd. Toen vroeg hij een zegen over den maaltijd en daarna tastte men toe. De aansittenden hadden blijkbaar goeden eetlust, en deden de tafel alle eer aan. Daarna gingen de dame en haar kinderen de slaapkamers bezichtigen, welke hun dien nacht tot verblijf zouden strekken. Alleen de twee oudste heeren bleven achter.

„Laat mij u dank zeggen heer Axel,” sprak de graaf, „voor al de moeite die ge u hebt willen getroosten. Hebt ge lang gewacht.”

„Ik ben sinds gisteren hier,” was het antwoord, „en heb uren op den uitkijk gestaan. Doch in een stad als deze en bij zulk weer, beduidt dat niet veel.”

„Toch waardeer ik het hoogelijk. Ik kon niet vermoeden wie ge waart. De vermoening was zeker noodig.”

„Mijn meester zag het liever zoo. Hij doet zulke zaken liefst al zonder dat er zich vreemde mee bemoeien. Op een schipper liet niemand; op een secretaris van den Deenschen gezant zeer velen.”

EENVOUD.

Frederik de Groote koning van Pruisen was een vorst, die in alle dingen de eenvoudigheid betrachtte, en dit ook gaarne zag van zijn onderhoorigheden.

Eens kwam een zijner hofbedienden op den dwazen inval om zich eens recht op te pronken. Hij liet zich een pak maken, dat hoofdzakelijk uit kleurig satijn bestond. Dergelijke stoffen werden in dien tijd door pronkstieke lieden meer gedragen.

Toen hij nu als een echte pochhaan in die mooie kleeding aan het hof verscheen, deed de koning alsof hij hem niet zag; hij gaf hem geen enkel bevel en liet hem links liggen. De bediende begreep daaruit genoegzaam, hoe zijn heer over hem dacht. Hij was daarom zoo wijs naar huis te gaan, en zijn praalkleed af te leggen. Daarna verscheen hij weer aan 't hof. Met Frederik viel, dat wist hij, niet te scherpen.

In den loop van den dag kwam de koning tot hem, tikte hem even op den schouder en vroeg:

„Hebt ge dien zot niet opgemerkt, die hier een paar dagen in een rood zijden pak heeft rondgelopen? Waar mag die dwaas toch gebleven zijn? Ik zie hem niet meer.”

Wat de bediende antwoordde weet ik niet. Wel dat hij voor goed van zijn dwaze pronkstuk was genezen.

CORRESPONDENTIE.

N. te O. — Zoodra mogelijk.

HOOGENBIJK.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie)

De Heidelbergsche Catechismus op de Chr. School.

In De Zondagschool, het tijdschrift ter bespreking van de belangen der Geref. Zondagscholen (No. 3) wijst Dr. Tazelaar op het groote belang, dat de Heidelbergsche Catechismus op onze Christelijke scholen onderwezen worde. En ik geloof dat die zaak belangrijk genoeg is om ook door middel van uw blad onder de aandacht van ons Geref. volk gebracht te worden. In vroegere eeuwen (na de Hervorming) werd in onze scholen de Catechismus als leerboek voor de jeugd gebruikt. Maar in onzen tijd geschiedt dat niet overal op onze Christelijke scholen. Wel wordt de Bijb. Geschiedenis op de school verteld. Wel lezen de kinderen op de school in den Bijbel. En dat is uitnemend. Maar daar zijn Geref. scholen (geheel staande) op den grondslag der Geref. Belijdenisschriften, waar de catechismus niet wordt gebruikt.

Hoe groot het getal dier scholen is weet ik niet. Misschien is onze catechismus op de meeste Geref. scholen in gebruik. Maar er zijn Geref. scholen waar hij niet gebruikt wordt. En dit is niet goed. In al onze kerkboeken staat boven den Heidelberger:

„Catechismus of onderwijzing, in de Christ. leer, die in de Nederlandsche Geref. kerken en scholen geleerd wordt.” Dus ook in de scholen.

In onderscheidene kerkenordeningen uit de 16de eeuw wordt het gebruik van den Catechismus op de scholen voorgeschreven. Onze kerkenordering (die van 1618-19) zegt in art. 21: „De kerkeraden zullen alom toezien, dat er goede schoolmeesters zijn die niet alleen de kinderen leeren: lezen, schrijven, spraken en vrije kunsten, maar ook dezelve in de godzaligheid en in den Catechismus onderwijzen.”

Evenals de kerkenordering de behandeling van den Catechismus in de Zondagsmiddagprediking voorschrijft, zoo schrijft zij ook het gebruik van den Catechismus op de scholen voor. Nu is mij niet bekend, dat er in onze Geref. kerken predikanten zijn, die de Catechismus-prediking nalaten, maar wel zijn er hoofden van Chr. scholen die den Catechismus niet op de school gebruiken.

Om welke reden dit wordt n-gelezen, weet ik niet, maar die nalatigheid schijnt mij niet goed.

Ook in onzen tijd is het gebruik van den Catechismus op de scholen door geachte mannen aanbevolen.

Dr. A. Kuyper zegt op bl. 472 van „Ons Program”: „En wil men op later leeftijd in het opkomend geslacht gebondenheid aan de eeuwige beginselen vinden, dan is het noodwendig, dat begrippen als waarvan niet de liberalistische, maar b.v. de Heidelbergsche Catechismus uitgaat, het gemeengoed onzer Christelijke scholen worden.”

Prof. Biesterveld zegt op bl. 114 van zijn geschrift „Het Geref. Kerkboek”, dat de Catechismus een goeden kleinod is dat in kerken, scholen in gezinnen een cereplaats verdient. En hij voegt er aan toe: Laat men toch onze jeugd getrouwelijk den Heidelberger inprenten.

Dr. Tazelaar geeft in zijn boek De Heidelbergsche Catechismus, het leerboek onzer vaders, een geheel hoofdstuk over het gebruik van den Catechismus op de scholen. Hij beveelt dit gebruik nadrukkelijk aan en voert hier vele redenen voor aan.

Ook door Christel. onderwijs mannen wordt het gebruik van den Catechismus op de scholen aanbevolen. De heer Lankamp zegt pag. 90 van zijn Leerplan, Eerste deel: „In de Geref. Scholen moet de Heidelb. Catechismus door de oudste leerlingen geleerd en door den onderwijzer behandeld worden, en wij gelooven dat dit dan ook in de meeste Geref. Scholen geschiedt.”

De heer Bijleveld verklaarde, volgens een verslag in De Standaard, dat hij voor zich het leeren van den Catechismus zeer gewenscht achtte voor de leerlingen onzer Scholen.

Schoon dit alles U, Geachte Redactie, niet onbekend is, heb ik het bovenstaande geschreven om het tot het bewustzijn van ons volk te brengen. En ik hoop dat het diene om aan onzen Catechismus hoe langer zoo meer de cereplaats op onze Geref. Scholen te verschaffen, die hem aldaar toekomt.

S.

P. S. De cursivering in enkele citaten is van mij.

Geformeerde Gezindheid.

Geformeerde Kerken.

BEROEPEN: Lemmer, P. J. v. d. Heide, te Rijsen. — Hijlaard, c.a., H. Ph. Ingwersen, te Koudekerke. — Wommels, J. P. Klinkhamer, te Marcken. — Oudewater, H. Hoekstra, te Arnhem.

AANGENOMEN: Putten, G. Veendael, te Herwijnen. — Bedum, A. J. Kok, te Nijmegen.

BEDANKT: Delfrij, Schaafsma, te Bellen. — Oude water, H. Hoekstra, te Arnhem. — Alfien a/d Rijn, G. Wielenga, te Delft.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Hellew, c.a., W. van Esveld, te Opijnen. — Zandvoort, B. J. Bolwerk, te Loenen o/d Veluwe. — Hlaure c.a., J. A. Hoek, cand. te Utrecht. — Hoogblokland, G. Benes, cand. — Oudega c.a., B. Ozinga, cand., te Berlikum. — Drachten, Dr. H. R. Offerhaus, te Veenhuizen. — Baardwijk, J. F. Lijzen cand., te Utrecht. — Kamperveen, C. J. Leenmans, te Bennekom. — Domburg, G. A. v. d. Hooft, cand., te Ter Neuzen.

AANGENOMEN: 's Hertogenbosch, H. W. A. Voorhoeve, te Vroomshoop. — Hindeelopen, G. A. Hulshoff, cand. te Borne. — Leeuwarden, Dr. G. Nyhoff, te Tiel. — Hoogkarspel, G. D. Goedhuis, te Marsum. — Steenwijkerwold, D. J. v. Dijk, cand., te Kampen.

BEDANKT: Kropswolde, W. G. P. Germs, cand. — Zoutelande, P. Vermeulen, cand. — Callantsoog, H. Bax, te Hippolitushoef. — Blokkijl, G. van Wolfswinkel, te Mastenbroek. — Jutphaas, C. Verhagen, te Goudereak. — Oudorp, J. Slot, te Graft. — Oud en Nieuw-Gastel, W. A. Eerdbeek, te Schore. — Colijnsplaat, W. van Esveld, te Opijnen. — Hattem, G. H. Locher, te Nieuw- en St. Joosland. — Oudemirdum, C. J. Leenmans, te Bennekom.

Advertentiën.

ONDERTROUT: J. A. FERNHOUT,

Wetv. van M. J. HOOGERBRUGGE, EN

H. M. VAN DER SLUIJS.

Huwelijksvoltrekking D. V. 2 December. Smilde, 19 November 1903.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,

WESTERMARKT No. 21 AMSTERDAM.

G. A. GOLDSCHMEDING.

Piano's en Orgels.

Vraagt Catalogus van onze aanbevolen fabrikaten.

Warmoesstraat 141, | AMSTERDAM. Keizersgracht 308.

Betrekking gezocht

voor net, ontwikkeld Burgermeisje (wees), G. G. als HUISHOUDSTER of ter assistentie huishouding in een klein gezin.

Brieven fr. lett. J., bureau De Heraut.

LEERPLAN

voor de Scholen met den Bijbel.

BEWERKT DOOR

H. LANKAMP,

Hoofd- en Christelijke School te Amsterdam.

Uitgegeven namens de Commissie volgens Art. X van de Statuten van den Schoolraad voor de Scholen met den Bijbel.

1e GEDEELTE.

BIJBELSCH- KERK- en ZENDINGSGESCHIEDNIS,

Prijs f —.90.

2e GEDEELTE

GESCHIEDNIS DES VADERLANDS,

Prijs f 1.50.

TIJDTAFEL

VAN DE

GESCHIEDNIS DES VADERLANDS,

in drie leerkringen,

DOOR

H. LANKAMP,

Hoofd- en Christelijke School te Amsterdam.

Prijs f —.15.

BOEKHANDEL

VOORHEEN

HOMOEOPATHISCHE APOTHEEK

van ALBERT SOMMER.

Amsterdam, Heiligenweg, hoek Singel.

Grootste Inrichting in Nederland. Voor Asthmalijsers: BIER'S Bougies en Sigaretten; onoverwinnelijk succes en goedkoop. HENSELS TONICUM voor zenuwlijders, per fl. f 1.20.

HAMAMELIS SUPPOSITORIES, tegen aambeien, per doos f 1.25.

Hoesttabletten, per flacon f 0.60.

Spjisverteringstabletten, per flacon f 0.75.

ARNICA HAAROLIE, tegen het uitvallen van het haar, per fl. f 0.80 en f 1.10.

Huissapoeken met handleiding f 5.50.

France en gratis prijsvraag en brochure.

Verschenen bij W. KIRCHNER, Amsterdam.

DE NIEUWE KOERS IN ONZE ZENDING,

OF

Toelichting op de Zendingssorde

DOOR

DS. L. ADRIAANSE,

Missionair Predikant te Peerwaredjo.

Prijs f 0.70.

F. BETTEX' Werken.

Uitnemende geschenken zijn de volgende boeken:

Natuur en Wet. Uit het Hoogduitsch van F. BETTEX. Ingenaaid f 2.75. Gebonden. f 3.40

„Het is een groot genot zich in dit wonderbare boek te verdiepen.”

Leipziger Neuesten Nachrichten.

Natuurstudie en Christendom. Uit het Hoogduitsch vertaald door A. TAP, Pred. te Schiedam. Met een woord vooraf van Dr. F. E. DAUBANTON. 3e druk. Ingenaaid f 2.25. Gebonden. f 2.75

„Zijn rijp en rijk, geleerd en boeiend, diepzinnig en glashelder boek, zal zeer zeker in Nederland met belangstelling worden ontvangen.” Dr. F. E. DAUBANTON.

Het Ied der Schepping. Uit het Duitsch door J. W. BERKELBACH VAN DER SPENKEL, Pred. te Gouda. Met een woord vooraf van Dr. J. Th. DE VISSER, Pred. te Amsterdam. Ingenaaid f 3.25. Gebonden. f 3.75

„De lectuur van zulk een boek ontlokt ook het hart weer eens een krachtig „Eere zij God” en stemt den toon van ons leven hooger. . . . Ik heb er veel uit geleerd. . . . Mijn geloof in den Schepper aller dingen is er vaster door geworden.” Dr. J. Th. DE VISSER.

Symboliek der Schepping en der Eeuwige natuur. Naar het Hoogduitsch van F. BETTEX, door H. J. HANA, Met inleidend woord van Dr. J. Th. DE VISSER, Pred. te Amsterdam. Ingenaaid f 2.75. Gebonden. f 3.25

„Dit boek is de kroon op zijn werk. . . . Ik raad aan ieder, vooral aan jongelieden, dit schoone boek te lezen en te bespreken. Het verruimt onzen geest en bevestigd ons geloof.” Dr. J. Th. DE VISSER.

Wat dunk u van den Christus? Uit het Hoogduitsch van J. W. BERKELBACH VAN DER SPENKEL. Ingenaaid f 0.75. Geartonneerd. f 1.35

Natuurkundig leesboek voor de hoogste klassen der Christelijke School. Uit verspreide opstellen bewerkt door H. J. HANA. f 0.60

Men leze de gunstige Recensien in De Standaard, De Heraut, De Nederlander en andere Christelijke bladen.

TER PERSE:

F. BETTEX, Beschaving.

BOEKHANDEL

VOORHEEN

AMSTERDAM.

Pretoria.

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN,

DAMRAK 60 en DAM 15-17.

Kopen en verkoopen EFFECTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden en Zilveren MUNTEN en vreemde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIEN en BELENNINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO tot dagelijks vast te stellen rentekoers.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering,

gevestigd te

Amsterdam, Keizersgracht 547-549,

sluit alle Kapitaals-verzekeringen, Weduwe-pensioenen, Lijfrenten, enz.

Onderlinge Nederlandsche Hypotheekbank.

GRONINGEN, Jacobijnstraet 18. Interc. Tel. 825.

4 pCt. Pandbrieven, met winstaandeel, 100 pCt.

Directie:

BOMERS.

VAN SWINDEREN.

Dr. A. KUYPER,

DE ENGELN GODS,

een boek in royaal formaat van ± 300 bladzijden.

Prijs f 2.50 ingenaaid; f 3.25 in fraaijen stempelband.

BOEKHANDEL

VOORHEEN

HOEKEK & WORMSER.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland,

Gevestigd te GRONINGEN.

OUDE BOTERINGSTRAAT No. 72, hoek MUURSTBAAT.

Telefoon Intercommunicaal No. 674.

Maatschappelijk Kapitaal f 1,000,000.

Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABRIS, J. H. DE WAAL MALEFIJT, A. W. SCHIPPERS, Jhr. H. A. WITTEWAAL VAN STOTTEWEGEN, H. LUKING, Mr. P. DIELEMAN, K. G. WENTINK, J. BOUWES, J. TERPSTRA en Mr. H. VAN DER VEGTE.

Raad van Toezicht: J. BOUWES, J. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE.

Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven,

koers 100 pCt., in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaren. Inlichtingen geven te Amsterdam de H.H.: L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en RADIUS en DANE, Keizersgracht 207 (Hilversum, Torenlaan 56); te Rotterdam de heer H. DANE, Haringvliet 49.

De Directie:

M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

BREEBAART'S

Orgelhandel,

DAMRAK 22, b/h. Centraalstation.

Best adres voor Orgels.

Groote Sortering van af f 50.—

Men kome zien.

TER PERSE om binnen enkele dagen te verschijnen:

Evolutie en Revelatie.

REDE,

gehouden bij de overdracht van het Rectoraat der Vrije Universiteit, op Dinsdag

20 October 1903,

DOOR

Prof. Dr. H. H. KUYPER.

Amsterdam.

Pretoria.

HOEKEK & WORMSER.

IS VERSCHENEN:

DE KERKVISITATIE.

REFERAAT op de Classic. Verg. te Vorden,

9 Sept. 1903 gehouden door

J. VAN DER SLUIS,

Predikant te Varsveld.

Prijs 30 Cent.

Kampen.

J. H. BOS.

Onopgesmukte waarheden

DOOR

OTTO FUNCKE.

Prijs ingenaaid f 2.25;

in stempelband f 2.90.

BOEKHANDEL

VOORHEEN

HOEKEK & WORMSER.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging: